

MNENJA

ODBOR REGIJ

113. PLENARNO ZASEDANJE 8. IN 9. JULIJA 2015

Mnenje Evropskega odbora regij – Zelena knjiga Oblikovanje unije kapitalskih trgov

(2015/C 313/05)

Poročevalec:	Tadeusz TRUSKOLASKI (PL/EA), župan Białystoka
Referenčni dokument:	Zelena knjiga Oblikovanje unije kapitalskih trgov COM(2015) 63 final

I. SPLOŠNE PRIPOMBE

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. z zadovoljstvom sprejema pobudo Evropske komisije v zeleni knjigi Oblikovanje unije kapitalskih trgov, katere glavni cilj je oblikovati enotni kapitalski trg;
2. opozarja, da imata zasebna pobuda in podjetništvo pomembno vlogo v procesu ustvarjanja konkurenčnega gospodarstva Evropske unije;
3. poudarja pomen vzpostavitve skupnega, enotnega kapitalskega trga;
4. poziva Komisijo, naj pospeši svoje delo v zvezi z akcijskim načrtom ter čim prej pripravi zakonodajne predloge za doseg cilja povsem povezanega enotnega trga kapitala v EU do konca leta 2018;
5. odobrava prizadevanja Komisije za odpravo ovir za naložbe v podjetja, od česar bodo imela največ koristi mala in srednja podjetja (MSP); poudarja, da je izkoriščanje potenciala kapitalskega trga pomemben vidik pri doseganju vzdržne lokalne in regionalne rasti in delovnih mest;
6. poudarja, da je treba sprejeti nadaljnje strukturne in proticiklične pobude na področju finančnih trgov, ki morajo biti zasnovane tako, da bodo vplivale na vse države članice EU in koristile tudi regijam na nižji ravni razvoja finančnih trgov;
7. meni, da je potrebna diverzifikacija virov financiranja gospodarstva EU in mehanizmov za pritegnitev novih naložb v EU kot razvojnih in stabilizacijskih dejavnikov;
8. svojo pozornost usmerja v tiste elemente kapitalskih trgov, ki lahko okrepijo regionalni in lokalni razvoj;
9. se posebej zanima in odločno podpira vse ukrepe za:
 - (a) okrepitev potenciala MSP, pri čemer priznava njihovo lokalno vlogo na področju spodbujanja podjetništva, ustvarjanja inovacij in sooblikovanja družbe ob opiranju na vrednoto dela;

(b) podporo finančni izvedljivosti pomembnih in dolgoročnih naložbenih projektov ključnega pomena na regionalni ravni, ki ustvarjajo pogoje za dejanski regionalni in lokalni razvoj;

10. meni, da mora unija kapitalskih trgov omogočiti diverzifikacijo virov financiranja za naložbene projekte, ki zaradi posebnosti in obsega zahtevajo sodelovanje številnih finančnih akterjev;

11. se strinja, da bodo za oblikovanje kapitalskih trgov potrebne posebej obsežne analize in posvetovanja, da se bodo opredelile ovire in priložnosti in se zatem sprejeli raznovrstni ukrepi, ki bodo zajemali zakonodajno, institucionalno in izobraževalno področje;

II. NAČELA IN CILJI UNIJE KAPITALSKIH TRGOV

12. z zadovoljstvom sprejema začetek dela v zvezi s procesom vzpostavitve unije kapitalskih trgov;

13. meni, da bo reguliran enotni kapitalski trg v Evropski uniji nov mehanizem za izboljšanje odpornosti na asimetrične šoke, ki so posledica različno hitrega razvoja posameznih regij Evropske unije; ugotavlja, da pomanjkljivosti kapitalskih trgov izhajajo iz globoko zakoreninjenih dejavnikov pomanjkanja skupnega povpraševanja, kot so na primer razlike v regionalnem razvoju;

14. odobrava opredelitev prednostnih nalog za prihodnje delo, med katerimi so: zmanjšanje ovir za dostop do kapitalskih trgov, olajševanje navezovanja stikov med lastniki kapitala in akterji, kakršna so MSP, varnost na kapitalskem trgu, podpora dolgoročnim naložbam in njihovo financiranje, razvoj zasebnih izdaj in drugih oblik financiranja v vsej EU ter zmanjšanje upravnih bremen;

15. meni, da lahko unija kapitalskih trgov poveže razdrobljene kapitalske trge v Evropi, saj prispeva k čezmejnemu pretoku kapitala, kar bo posledično povečalo obseg naložb v evropska podjetja in infrastrukturne projekte;

16. poziva Komisijo, naj upošteva tudi stran ponudbe, zlasti analizira in obravnava bistvene razloge za to, da mali in institucionalni vlagatelji ne morejo pridobiti in preoblikovati dovolj kapitala za okrepitev posameznih finančnih storitev in dolgoročnih naložb v realnem gospodarstvu;

17. izraža bojazen, da so trenutno opredeljeni cilji preveč splošni, kar lahko prepreči doseganje zadovoljive ravni diverzifikacije virov financiranja MSP;

18. priznava, da bi nastajajoča unija kapitalskih trgov morala predvsem prispevati k razvoju MSP, a se sprašuje, ali listinjenje prinaša dolgoročno rešitev za probleme financiranja MSP glede na sorazmerno višje stroške za MSP;

19. z naklonjenostjo sprejema odločitev o spremembah v smeri večjega sodelovanja posameznih vlagateljev na kapitalskem trgu, vendar ugotavlja, da je v zeleni knjigi premalo pozornosti posvečene zasebnim vlagateljem;

20. meni, da mora sprejetje obsežnejše reforme kapitalskega trga spremljati močan vseevropski in nacionalni nadzor, tudi z okrepitevijo vloge Evropskega organa za vrednostne papirje in trge pri kreptvi zblíževanja nadzornih praks, da bi se izognili pretiranemu tveganju in nestabilnosti na finančnih trgih;

21. spodbuja k izvedbi obsežnih posvetovanj v zvezi z listinjenjem, pri čemer je treba upoštevati nauke iz finančne krize. Pri listinjenju ne sme priti do sistemskega tveganja, zato se je treba izogibati instrumentom z močnim učinkom finančnega vzvoda in zanašanju na kratkoročno financiranje;

22. opozarja na znatne kulturne, zgodovinske in pravne razlike med posameznimi trgi držav članic. Zaradi zapletenosti vprašanja je treba v predhodni analizi obravnavati tudi vzpostavitev kapitalskih trgov v vsaki državi članici in njihov vpliv;
23. meni, da bo veliko pobud v zvezi s kapitalskimi trgi treba izvesti istočasno, zatem pa jih zaradi socialnih ovir, med drugim povezanih s tradicijo in navadami, podpreti z izobraževalnimi programi na več ravneh;
24. opozarja na nizko raven finančnega znanja in razgledanosti glede vlaganj med malimi vlagatelji ter lastniki mikropodjetij in malih podjetij. Ti strukturni dejavniki ovirajo razvoj vseevropskega trga kapitala;
25. meni, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo v procesu razvoja finančne pismenosti med širšo javnostjo. Odbor poudarja tudi vlogo socialnih in izobraževalnih ustanov pri razširjanju ekonomskega in finančnega znanja med mlado generacijo Evropejcev;
26. meni, da je smotno preučiti finančno in institucionalno udeležbo javnega sektorja na področjih, ki neposredno prispevajo k razvoju kapitalskega trga in na katerih pobude zasebnega sektorja ne bodo zadostovale; poziva, da se pred vključitvijo javnega sektorja preveri, ali z javnimi sredstvi dejansko nastajajo zasebne pobude. Vključitev javnega sektorja mora v takšnih primerih temeljiti na dodatni ekonomski analizi, po doseženem želenem učinku in tudi ob očitnih nepravilnostih pa je treba imeti jasne smernice za odprodajo;
27. meni, da na področjih, ki jih zajema unija kapitalskih trgov, v mnogih državah obstajajo dobre prakse, ki bi jih bilo treba širiti;
28. poudarja, da imajo lahko subjekti na lokalni ravni na kapitalskih trgih pomembno in raznoliko vlogo vlagateljev, ki dolgoročno zagotavljajo zagonski kapital, z njihovimi terjatvami pa je mogoče trgovati;

III. USKLADITEV PRAVNEGA REDA

29. soglaša s potrebo po oblikovanju skladnega nabora predpisov na kapitalskih trgih. Te je treba spoštovati v vseh državah članicah;
30. meni, da je smiselno domnevati, da bi priprava preglednega okvira za delovanje enotnega kapitalskega trga in poenotenje sistema zavarovanj povečala zaupanje vlagateljev, kar bi vodilo v učinkovitejše razporejanje kapitala;
31. poudarja, da bi bil skladen nabor predpisov znaten korak v smeri odprave ovir in ustvarjanja okolja, potrebnega za vzpostavitev in delovanje enotnega kapitalskega trga v vsej Evropski uniji, ki bi bil bolj povezan z mednarodnimi trgi;
32. opozarja, da zakonodajni predlogi v zvezi z unijo kapitalskih trgov ne bi smeli voditi v pretirana regulativna bremena za MSP in omejevanje koristi, ki jih ta sektor lahko pridobi z vzpostavitvijo enotnega kapitalskega trga;
33. meni, da je bistvenega pomena vzpostaviti nove pravne kategorije, ki bi omogočale naložbe in pridobivanje kapitala v Evropski uniji;
34. verjame v možnost uvedbe novih tržnih pobud, s katerimi bi še bolj povečali preglednost javno dostopnih finančnih informacij in odpravili razloge za možno neprimerljivost finančnih informacij med državami članicami;
35. kot že v prejšnjih mnenjih ponovno poziva k izboljšanju primerljivosti in dostopnosti podatkov o tveganju financiranja akterjev v sektorju MSP v vsej EU;

36. meni, da je treba oblikovati poenostavljene mednarodne standarde računovodskega poročanja (MSRP), s čimer bi zagotovili primerljivost podjetij in izboljšali njihovo bonitetno oceno. Uporaba tovrstnih standardov lahko vlagatelje tudi spodbudi k vlaganju sredstev v podjetja, ki sledijo preglednim in splošno priznanim načelom;
37. vidi potrebo po vztrajnih prizadevanjih za uskladitev stečajne zakonodaje in uskladitev okvira za procese finančnega prestrukturiranja, pri tem pa se zaveda zapletenosti tega vprašanja, zlasti zaradi različnih oblik privilegijev za družbene skupine in nekatere skupine upnikov;
38. podpira revizijo zakonodajnega okvira, vključno z bonitetnimi pravili, da bi preverili omejitve, ki preprečujejo dostop do listinjenja sredstev, vloženih v sektor MSP, in ki otežujejo delovanje nebančnih ponudnikov financiranja, in manj omejevalno obravnavo dolgoročne udeležbe v infrastrukturnih projektih;
39. opozarja na potencialni problem pomanjkljive usklajenosti finančnih trgov, ki je posledica ne vključenosti nekaterih držav članic v bančno unijo;
40. poudarja, da mora biti unija kapitalskih trgov odprta in konkurenčna na svetovni ravni ter privabljati mednarodne naložbe, tako da ohranja visoke standarde v EU, med drugim z zagotavljanjem integritete trga in finančne stabilnosti vlagateljev;

IV. DIVERZIFIKACIJA VIROV FINANCIRANJA MSP

41. želi poudariti pomen sektorja MSP za evropsko gospodarstvo in regionalni razvoj. V 27 državah članicah EU je bilo več kot 20 milijonov MSP, ki so ustvarila okoli 67 % vseh delovnih mest in 58 % bruto dodane vrednosti. MSP – ta so zaposlovala do 10 ljudi – je bilo okoli 19 milijonov, v njih pa je bila petina vseh delovnih mest v EU. MSP so v času krize med letoma 2008 in 2011 bolje ohranila delovna mesta kot velika podjetja, hkrati pa se je njihov delež pri ustvarjanju BDP relativno zmanjšal ⁽¹⁾;
42. opozarja na otežen dostop MSP do različnih virov financiranja za njihove dejavnosti. Več kot 80 % zunanjih virov financiranja za MSP v EU so bančna posojila, 40 % podjetij pa posega po lizingu, ki ga običajno ponujajo subjekti, povezani z bankami;
43. ugotavlja, da se težave pri dostopu MSP do bančnih posojil stopnjujejo v obdobjih gospodarske recesije, zato so znotrajbančni procesi prej prociklični kot proticiklični;
44. meni, da je povečanje konkurence v bančnem sektorju potreben ukrep, ki zmanjšuje njegov prevladujoči položaj pri zagotavljanju virov financiranja v EU, zlasti za MSP. Odpravo ovir, ki jih postavljajo nebančni subjekti in finančni instrumenti, novi akterji in inovacije zunaj finančnega sektorja ter zakonodajne pobude na tem področju, je treba močno podpreti;
45. ugotavlja, da namen kapitalskih trgov ni zmanjšanje pomena bank v evropskem gospodarstvu. Meni, da je treba najti ustrezno ravnovesje med ukrepi za spodbujanje investicijskega bančništva in nebančnim financiranjem na eni strani ter financiranjem v obliki tradicionalnih bančnih posojil na drugi strani;
46. pozdravlja dosedanje dejavnosti držav članic, med drugim v obliki programov finančne podpore za MSP (jamstva, nepovratna sredstva, pospešitev tržnih plačil, začetni kapital);
47. opozarja na pomembne dejavnike, ki olajšujejo razvoj MSP, kot so prijazno poslovno okolje, sodobna infrastruktura, visokotehnološki sektorji gospodarstva in visokokvalificirana delovna sila. Zato bi bilo pobude v okviru unije kapitalskih trgov treba pripraviti tako, da bi znižali transakcijske stroške zbiranja kapitala in da bi pobude dosegle tudi skupino mikropodjetij, ki je hkrati najštevilnejša in najmanj povezana s kapitalskimi trgi; poudarja potrebo po zmanjšanju upravnega bremena v povezavi z uredbo;

⁽¹⁾ Annual Report on European SMEs 2012/2013 (Letno poročilo o evropskih MSP 2012/2013); Evropska komisija, oktober 2013.

48. izraža bojazen, da utegnejo novi predpisi za bančni sektor EU (CRD IV/CRR) še bolj omejiti dostop MSP do bančnega financiranja. Zato priporoča redne presoje vpliva omenjenih predpisov na spremembe pri dostopu MSP do bančnega financiranja v posameznih državah;

49. poudarja, da morajo regionalne in lokalne banke odigrati pomembno vlogo pri financiranju MSP, saj bolje poznajo lokalna in regionalna gospodarstva ter enotne metode ocenjevanja tveganja pri kreditiranju lokalnih podjetij;

V. SPODBUJANJE KONKURENCE NA KAPITALSKEM TRGU

50. izraža upanje, da lahko enotni kapitalski trg prispeva k razvoju in razširjanju alternativnih in tradicionalnih oblik kreditnega in naložbenega posredovanja. Te oblike imajo znaten potencial za zagotavljanje naložbenega kapitala lokalnim gospodarskim akterjem;

51. poziva Evropsko komisijo k razširjanju dobrih praks na področju alternativnih oblik financiranja, ki so dobro razvite v nekaterih državah članicah EU;

52. meni, da je treba pri razpravah in delu v zvezi z unijo kapitalskih trgov zagotoviti primerno okolje ter zlasti ustrezno raven regulacije in nadzora za razvoj vzporednega bančnega sistema in množično financiranje. Njun obseg je še vedno razmeroma majhen, vendar je zanj značilna znatna dinamika rasti⁽²⁾;

53. ugotavlja, da se alternativne ponudbe financiranja za MSP, zlasti instrumenti z višjim naložbenim tveganjem, v primeru inovativnih podjetij kažejo kot uspešnejše;

54. meni, da bi zakonodajno okolje moralo biti takšno, da bi spodbujalo, ne pa omejevalo dostopnost novih instrumentov in oblik razdelitve kapitala;

VI. SKLEPNE UGOTOVITVE

55. izraža zadovoljstvo nad večjim zanimanjem Evropske komisije za vprašanje dostopa do nebančnega financiranja;

56. priznava, da je zelena knjiga Oblikovanje unije kapitalskih trgov šele prvi korak na poti k vzpostavitvi enotnega kapitalskega trga;

57. izraža pripravljenost za sodelovanje pri nadaljnjem delu, pri tem pa meni, da bo drugačna regionalna in lokalna perspektiva omogočila oblikovanje predpisov, pri katerih bodo upoštewane potrebe vseh strani;

58. poziva k razpravi o podrobnem programu dela, ki naj bi zagotovil ustrezno dinamiko, potrebno za spoštovanje časovnega načrta za oblikovanje enotnega kapitalskega trga;

59. poudarja potrebo po vključitvi različnih okolij v pripravo dokumenta, ki bo v celoti zadovoljiv in bo upošteval potrebe različnih geografskih območij in sektorjev;

60. opozarja, da je treba pospešeno izvajati programe, namenjene izboljšanju finančnega znanja in izobraževanju javnosti glede naložbenih možnosti in potreb. Nacionalne pobude in vseevropske projekte, kot je „Consumer Classroom“, je treba dopolniti in jih podpirati;

61. poziva k nadaljnji javni razpravi o zeleni knjigi Oblikovanje unije kapitalskih trgov in o pregledu direktive o prospektu in listinjenju, ki jo spremlja.

V Bruslju, 8. julija 2015

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

⁽²⁾ The European Alternative Finance Benchmarking Report, Cambridge University, februar 2015.